

חזינן שיש שומר לקטניות שהן פחות מכפול. וקשיא לרב שאמר אין שומר לפחות מפול!?

ומתריצין: **כדאמר לקמן רב אחא בריה דרבא** מחמת קושיא אחרת: **"בקולחא, ומשום יד"**. **הכא נמי מיירי בקולחא** – שנגע השרץ בקלח שהשרביטים מחוברים אליו, ולא בשרביטין עצמן. והנידון הוא **משום יד** ולא משום שומר, שהקלח משמש כיד לשרביטים ולקטניות שבתוכן, ומביא עליהם את הטומאה, והרי הוא יד ליותר מכזית. לפי שבכל השרביטים יחד יש בהם

פול, לפי שהשרביט אינו נחשב לשומר, **ומטמא בשרביט של קטניות**, שיש לו דין שומר, **מפני שרוצה במשמושן** של הקטניות באמצעות השרביטים. כלומר, שהפולים הם גסים, ואין קושי לנקותם מהפסולת, ולכן אין לו ענין להשאיר אותם בתוך השרביטים, ואינם משמשים "שומר" לפולים. מה שאין כן הקטניות שהם דקים, וכאשר מתערב בהם פסולת קשה לנקות אותם, ולכן הוא רוצה שישארו הקטניות בתוך השרביטים כדי שלא יתערב פסולת. ולכן הם נחשבים שומר לקטניות⁽³⁶⁾.

הוא משום יד, אין צריך כלל לצירוף השרביטים, לפי שמדרבנן לכולי עלמא האוכל מקבל טומאה בכל שהוא, [ועדיין צריך ביאור לדעת הרשב"א ובעל המאור שהובא לעיל, שגם מדרבנן צריך כביצה לקבל טומאה]. וראה **מקדש דוד** [מד ד] שחילק בזה בין אם נגע השרץ בקלח, שאז כל השרביטים מצטרפים לשיעור כביצה, לבין אם נגע השרץ באחד מהשרביטים, שאז אין השרביטים מצטרפים.

36. בספר **יהגה האריה** [סוף מסכת פרה] הקשה, מדוע זה סיבה להחשיב את השרביט שומר, הרי במסכת ברכות [לו ב] מבואר שהשומר נחשב שומר רק אם בלעדיו ימות הפרי, וכאן לא ימות הפרי אלא שיקשה עליו לנקות אותו? ותיירץ, כיון שקשה להסיר את הפסולת הרי הם הולכים לאיבוד, וגם זה נחשב שבלעדיו השומר יפסד הפרי לגמרי. אך הרמב"ם בפירוש המשנה שם פירש, שהוא רוצה במשמושן היינו שהוא אוהב לחפש את הקטניות בתוך השרביטים, ויתענג בזה, ובוהו ודאי לא יתכן לפרש שלולי השומר יפסד הפרי? ולכן כתב, שהגמרא בברכות שם איירי רק לענין

אחד עם הגרגיר שיעור כביצה. ולפי מסקנת הגמרא שהשרץ נגע בקלח, איירי באופן שיש כמה שרביטים וכולם מצטרפים לכביצה. אך **התוספות** גרסו "שייר בו גרגיר לכל שומר ושומר טמא", כלומר, שאם שייר בכל שומר, שהוא התרמיל, גרגיר אחד, הרי כל התרמילים עם הקטניות שבתוכם מצטרפים לשיעור כביצה. ומדברי התוספות מבואר, שאפשר לצרף כמה שרביטים לשיעור כביצה, אף שהם מחוברים על ידי הקלח, שאין לו דין שומר, אלא רק דין יד, מכל מקום כיון שהם מחוברים הרי זה נחשב שיש כאן שיעור כביצה. וכן מוכח מרש"י לפי המסקנא. אך **החזון איש** [עוקצין א ב] נקט שצריך שיהיה כביצה במקום אחד, ואם יש ביניהם הפסק של דבר שאינו מצטרף לשיעור, אף שהם מחוברים על ידו, מכל מקום אין זה נחשב לשיעור כביצה במקום אחד, והוכיח כן [שם סק"ט עיי"ש] מהתוספתא במסכת עוקצין, ודלא כרש"י ותוספות. אך אם כן קשה כיצד יצטרפו כל השרביטים לשיעור כביצה? וביאר החזון איש, שלפי הסלקא דעתין איירי באופן שהם מחוברים זה לזה על ידי משקה, שהמשקה מועיל לחבר אוכלים, ולפי המסקנא שהנידון